

Dječji ljubavni romani Mire Gavrana

Koleš, Maja

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:348636>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Maja Koleč

DJEČJI LJUBAVNI ROMANI MIRE GAVRANA

Diplomski rad

Mentor rada:

dr. sc. Stjepan Hranjec, prof. emer.

Čakovec, srpanj, 2023.

KAZALO:

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
UVODNA NAPOMENA	3
1. UVOD	4
2. O AUTORU	5
3. INFORMATIVNO O DJEČJOJ KNJIŽEVNOSTI	7
3.1. Dječja književnost u Hrvatskoj	8
4. LJUBAVNA TEMATIKA U DJEČJOJ HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI	10
5. LJUBAVNI ROMANI MIRE GAVRANA	12
5.1. <i>Svašta u mojoj glavi</i>	12
5.2. <i>Halo, ljubavi</i>	15
5.3. <i>Kako je tata osvojio mamu</i>	17
5.4. <i>Sretni dani</i>	19
5.5. <i>Zaljubljen do ušiju</i>	22
6. OBILJEŽJA GAVRANOVIH ROMANA	25
7. ZAKLJUČAK	33
8. LITERATURA	34
ŽIVOTOPIS	36
IZJAVA O SAMOSTALNOSTI RADA	37
ZAHVALA	38

„Srce je svoj gospodar i ne pokorava se našim zapovijedima.“

Miro Gavran, *Zaljubljen do ušiju*

SAŽETAK

Miro Gavran autor je dječjih romana *Svašta u mojoj glavi*, *Halo, ljubavi*, *Kako je tata osvojio mamu*, *Sretni dani* i *Zaljubljen do ušiju* i drugih. Već iz samih naslova da se nagovijestiti kako je riječ o ljubavnim romanima koji su posljednjih godina sve popularniji u krugu mlade čitateljske publike. U ovom diplomskom radu analizirat će se upravo gore navedeni romani. U uvodnome poglavlju rada detaljnije se opisuje slučaj dječje književnosti kako u svijetu tako i u Hrvatskoj književnosti, u glavnome dijelu rada opisuju se fabule romana, a u završnome dijelu rada opisuju se obilježja Gavranovih romana. Romani koje Miro Gavran namjenjuje najmlađoj čitateljskoj publici; djeci specifični su po njihovoj lakoj čitljivosti, dozi humora, a u ponekim se romanima susrećemo i s dozom tabua koje autor s lakoćom spušta, no, mogli bismo reći i podiže na razinu koji je prilagođen publici za koju je pisan. Autor ne progovara samo o dječjim ljubavnim zgodama, već je često u plan interesa stavljen i pokoji obiteljski, odnosno bračni problem koji tišti mladog protagonista te on uvelike nastoji taj problem riješiti i pomoći na način koji on smatra pravilnim.

Ključne riječi: Miro Gavran, dječja književnost, ljubavni dječji roman, motiv ljubavi, humor, tabu

SUMMARY

Miro Gavran is the author of children's novels *Everything in my head*, *Hello, Love*, *How Dad Won Mom*, *Happy Days* and *Loved to the Head* and others. Already from the titles itself, it can be hinted that these are romance novels that have become increasingly popular among young readers in recent years. In this thesis, the novels mentioned above will be analyzed. In the introductory chapter of the paper, the case of children's literature both in the world and in Croatian literature is described in more detail, in the main part of the paper, the plot of the novel is described, and in the final part of the paper, the features of Gavran's novels are described. Miro Gavran's novels intended for the youngest readers; for children, they are specific for their easy readability, a dose of humor, and in some novels we also encounter a dose of taboos that the author easily lowers, but, we could say, raises to a level that is adapted to the audience for whom it was written. The author doesn't only talk about children's love affairs, but often a family or marital problem that worries the young protagonist is also included in the plan of interest, and he makes great efforts to solve that problem and help in a way that he considers correct.

Keywords: Miro Gavran, children's literature, romantic children's novel, motif of love, humor, taboo

UVODNA NAPOMENA

Težnja lakšem štivu uz kojeg ćemo se opustiti, nasmijati, vratiti u djetinjstvo, u neke jednostavnije i bezbrižnije dane, natjerala me da posegnem upravo za dječjom književnošću te da je pobliže istražim. Tijekom fakultetskog obrazovanja na književnim kolegijima imala sam prilike pročitati mnoštvo djela i to upravo iz područja dječje književnosti; od bajki, fantastičnih priča, slikovnica, stripova, pa sve do romana; pustolovnih, ljubavnih, kriminalističkih, ali najviše od svega za oko su mi zapeli upravo dječji ljubavni romani. Proučavajući stvaralački opus različitih pisaca dječjih ljubavnih romana na našim prostorima, uočila sam kako je Miro Gavran vodeći u pisanju istih te da ima nekolicinu romana koje želim pročitati i pobliže proučiti.

Iz te želje rodila se ideja za čitanjem, istraživanjem i pisanjem diplomskog rada upravo na temu *Dječji ljubavni romani Mire Gavrana*.

1. UVOD

Dječja književnost, kako joj je to naglašeno u samom nazivlju, ne mora nužno biti namijenjena samo djeci, ili kako bi mnogi pomislili isključivo školi te školskoj lektiri. Dječja književnost itekako može, dapače, trebala bi biti uvrštena u čitateljski opus odraslih. Kako navode Hameršak i Zima: „Za jedne je dječja književnost primarno skup knjiga na policama dječjih knjižnica ili dječjih odjela u knjižarama, za druge ona obuhvaća knjige koje su čitali u djetinjstvu, za treće pak knjige koje prema njihovu mišljenju danas čitaju djeca. Za jedne je umjetnost, za druge eventualno priprema za nju. Za jedne je ona sve navedeno, za druge nešto treće“ (Hameršak, Zima, 2015:13). Što se ljubavi kao izvorne teme nekog djela tiče, mogli bismo sa sigurnošću reći, najčešće je susrećemo u književnosti kako za djecu tako i za odrasle. Upravo se u ranim dječjim godinama, ako ne kod kuće, početkom osnovnoškolskog obrazovanja zasigurno, prvi puta susrećemo sa zaljublivanjem, povezanošću, intimnošću i prijateljstvom pa nije nelogično kako je ljubavna tematika najrasprostranjenija upravo u toj dobi i kako ćemo najčešće posegnuti upravo za takvim štivom.

Miro Gavran, autor čije ćemo ljubavne romane u ovom diplomskom radu detaljnije analizirati, o ljubavi je kazao na sljedeći način: „Za ljubav smatram da je najbitnija čežnja, pokretač svakog čovjeka. Ovdje smo zbog stjecanja znanja i širenja ljubavi“ (Gavran, 2008:26).

2. O AUTORU

Miro Gavran, rođen 1961. godine, suvremeni je hrvatski književnik čija su djela prevedena na više od četrdesetak svjetskih jezika. Dobitnik je tridesetak književnih i kazališnih nagrada kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu. Također, Gavran je posljednjih tridesetak godina sasvim zaslužen najizvođeniji hrvatski kazališni pisac čije su komedije i drame premijerno igrane širom svijeta te ih je vidjelo više od četiri milijuna gledatelja.¹

„On je vjerojatno jedini živući dramatičar na svijetu koji je u pet različitih zemalja imao festival posvećen samo svojim dramama i komedijama. Festival poznat kao GavranFest osnovan je 2003. godine u gradu Trnava u Slovačkoj, 2013. godine preselio se u Krakow u Poljskoj, dok se od 2016. održava u Pragu u Češkoj, 2019. u Augsburgu u Njemačkoj, a 2020. u Beogradu u Srbiji.“²

Iako je Miro Gavran vješt u pisanju komedija i drama, u dječjoj se književnosti ponajprije prepoznaje kao prozni pisac, osobito dječjih ljubavnih romana. Svoj stvaralački niz započeo je romanom *Svašta u mojoj glavi* (1991.) koji je zamišljen kao intimni dnevnik devetogodišnjeg dječaka pisan, a pisan je u obliku memoara. Junak ove priče, kako navodi Gavran, dječak je koji svoje memoare želi napisati na način velikih ličnosti u povijesti.³ S obzirom na mjesto zbivanja koje se spominje u romanu i posvetu za koju saznajemo na samom početku čitanja; „majci Ljilji i ocu Ivanu“, riječ je o autobiografskoj podlozi te djelu ispisanom iskustvenim dječjim okruženjem u selu Omorini. 1994. godine, Gavran objavljuje roman *Zaljubljen do ušiju*. Roman čini tridesetak kratkih, ali cjelovitih poglavlja. Prema Hranjecu, djelo obilježavaju tri tematske riječi: ljubav, optimizam i igra, što su dakako najvažniji gradbeni elementi dječje proze (2006: 245-246). Godina 1994. bila je inspirativna godina za pisca pa se objavljuju još 3 romana. Knjiga *Kako je tata osvojio mamu* objedinjuje dva romana; prvi istoimena naslova, a drugi pod naslovom *Halo, ljubavi*. Također, te se godine objavljuje i roman *Sretni dani*.

„Sav dosadašnji doprinos Mire Gavrana dječjoj hrvatskoj prozi izuzetan je. On je suvremenoj njezinoj poziciji vratio smisao – upravo tako, vratio, pokraj raznih dvojbenih djela, što se temeljne funkcije tiče. Prema tome Miru Gavrana valja ubrojiti među najvažnije suvremene dječje autore u hrvatskoj prozi i, štoviše, među najproznije i

¹ <http://www.mirogavran.com/> pregledano 25.4.2023.

² <http://www.mirogavran.com/> pregledano: 25.4.2023.

³ <http://www.mirogavran.com/all-sorts-of-things-in-my-head/> pregledano 25.4.2023.

najprevođenije pisce za mlade u suvremenoj zapadnoeuropskoj književnosti za mladež“ (Hranjec, 2006: 247).

„Gavran je majstor u stvaranju zapleta i dramskom vođenju radnje, ali nedostaje mu snage za jednako uspjeti rasplet. Rasplet dolazi naglo i donosi neuvjerljiva rješenja koja su prejednostavna i prenaivna u odnosu na sve prije iznesene komplikacije. Takav neuvjerljiv završetak rezultat je piščeve želje da djeci pruži „dječji ljubić“ nakon kojega djeca neće biti žalosna“ (Težak, 1996: 97).

Kako navodi, u svojim romanima Gavran opisuje život u hrvatskoj provinciji te govori o svakodnevnim ljudima i svojevrsnim antijunacima, a koji su uvijek pozitivnog stava pa čak i kada su suočeni s nepravdom i velikim poteškoćama koje ih prate u fazi odrastanja.

Miro Gavran 6. studenog 2021. godine postaje predsjednikom Matice Hrvatske. Unazad par godina također se može pohvaliti s nekoliko nagrada, na primjer: 2017. godine dobio je nagradu „Dr Alois Mock Europapreis 2017“. Ta nagrada dodjeljuje se istaknutim pojedincima koji su u duhu europske ideje zajedništva svojim radom promicali europske vrijednosti i zajedništvo, književni ili novinarski rad i sl. Također, *Academia Cravatica* proglasila ga je u rujnu 2018. godine prvim *Tie Ambassadorom*. Godine 2019. proglašen je počasnim građaninom Nove Gradiške, 2021. godine dobio je *Nagradu za životno djelo* Josip i Ivan Kozarec, 2022. godine *Večernjakov pečat* – osoba godine u kategoriji *Kultura* te je iste, 2022. godine *Počasni akademik HAZU* (BiH). Godine 2023. književnik je izabran za predstavnika članova suradnika u *Razredu za književnost* i sudjeluje u radu *Skupštine HAZU* bez prava glasa.⁴

⁴ <https://www.info.hazu.hr/clanovi/gavran-miro/>

3. INFORMATIVNO O DJEČJOJ KNJIŽEVNOSTI

Kada govorimo o književnosti, a posebno o dječjoj književnosti, mogli bismo na prvu reći kako je lako utvrditi kome je namijenjena i što je zapravo ona, no konstatirat ćemo kako zapravo tome nije tako. Mnogi bi dječjoj književnosti dali najjednostavniju i doista najkraću definiciju koju su već odredili Crnković i Težak, a ona glasi: „*Dječja književnost je književnost namijenjena djeci.*“ Iako je ova definicija vrlo kratka, uočavamo da je zapravo prilično snažna jer se u njoj kriju tri važna pojma: književnost, djeca i namjena. „Kao *književnost*, dječja je književnost umjetnost riječi i za nju vrijede sve odrednice kojima se označuje književnost kao umjetnost. Dječja književnost nije sluškinja ni pomoćnica pedagogije u bilo kojem njezinom smjeru, makar ona, upravo kao i književnost i umjetnost, i te kako pridonosi odgoju. *Djeca* su ljudi koji još nisu dostigli zreli stupanj tjelesnog i duševnog razvoja. Dječje poimanje svijeta, krug interesa, dubina i širina percepcije, osjećajnost – sve je to drugačije nego u odraslih. Stoga je razumljivo da djeci ne može biti dostupno bilo koje književno djelo. Treći je pojam *namjena* ili *namjenjivanje*. Knjiga je namijenjena djetetu ako tematikom privlači dijete i odgovara njegovim interesima, a izrazom ne nadilazi mogućnosti dječje percepcije“ (Crnković, Težak, 2002: 8-9).

Kada govorimo o dječjim piscima i njihovom bivanju, Crnković navodi „postojanje dječjih pisaca, koji pišu za dijete, namjenjuju knjigu djetetu, kao i spoznaja da su mnogi „nedječji“ pisci pojedina svoja djela svjesno namjenjivali djeci – stavlja u prvi plan pri definiranju dječje književnosti kriterij namijenjenosti književnog djela djetetu i u vezi s tim i njegove prilagođenosti“ (Crnković, 1982: 3).

Miro Gavran u jednom je intervjuu progovorio o tome kako je planski napisao svoj prvi roman za djecu, iako on tematski nije ljubavan, ipak je napisan za djecu. Prema D. Zalar rekao je: „Roman sam napisao potaknut osobnim iskustvima, naime, kada sam bio dijete, moji su se roditelji družili s ljudima koji su imali mentalno retardiranu djecu, tako da sam se i ja počeo družiti s tom djecom. To me se snažno dojmilo, pa sam desetak godina potom donio odluku o pisanju romana kojim će se mladim i odraslim čitateljima približiti svijet mentalno retardiranih osoba, ali i probleme kroz koje prolaze njihove obitelji.“ (Zalar, 2015: 39)

Ovaj citat mogli bismo lako povezati s tematikom koja nas zanima. Napisati ljubavni roman u kojem se između ostalog kriju i obiteljski problemi, kako bi se pomoglo djeci, a i roditeljima koji prolaze kroz određene situacije, to je kreativna nakana svih tih suvremenih dječjih romanopisaca.

3.1. Dječja književnost u Hrvatskoj

Kada govorimo o počecima hrvatske dječje književnosti, Majhut napominje kako je prvi hrvatski dječji roman *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*. Također, Hranjec kaže: „Ako je hrvatski dječji roman začeo tek početkom ovog stoljeća (Brlić-Mažuranić, Truhelka) što ga čini razmjerno mlađom književnom pojavom, otežana je mogućnost govora s gledišta književne povijesti. Naime, stoljeće hrvatskog dječjeg romana mogli bismo, globalno, podijeliti u dva dijela. Prvi je dio (do šezdesetih godina) obilježen osobama, osobnostima, poglavito i stoga što je u tome razdoblju dječji roman tek utirao sebi put i drugi (od šezdesetih godina do danas) obilježen je silnim bujanjem dječjeg romana, mnoštvom dobroga štiva od još boljih književnika“ (Hranjec, 1998: 12).

Prema Zimi „termin dječji roman u hrvatskoj znanosti o (dječjoj) književnosti nije jednoznačan, a njegov opseg i doseg nisu do kraja određeni i definirani. U književnoj se praksi termin roman i njegove varijante (dječji roman, roman za djecu, omladinski roman) ne pojavljuju prije tridesetih godina 20. stoljeća... Do tridesetih godina 20. stoljeća dječji se romani najčešće podnaslovljuju kao „pripovijesti“, odnosno „pripovijetke“, s eventualnim dodatcima“ (Zima, 2011: 11).

Dječji ljubavni roman u hrvatskoj starijoj, ali i novijoj književnosti pišu mnogi pisci, a neki od njih su sljedeći: Zlatko Krilić (*Prvi sudar*, 1979., *Veliki zavodnik*, 1984.), Palma Katalinić (*Anja voli Petra*, 1986.), Branka Primorac (*Sve zbog Ane*, 1995.), Silvija Šesto (*Dnevnik prve ljubavi*, 2007.), Pavao Pavličić (*Mjesto u srcu*, 1996.), Mladen Kopjar (*Trenutak s Tanjom*, 2004.), Sanja Pilić (*Jesam li se zaljubila?*, 2006.), Branka Kalauz (*Čuj, Pigi, zaljubila sam se*, 2002.), Ana Đokić-Pongrašić (*Šempi ti smopi da limvo te*, 2004.), Šime Storić (*Jana, volim te, al` stvarno*, 2009.), Hrvoje Kovačević (*Ljubav Gagule Petog*, 2005.).⁵

⁵ Preuzeto 20.4.2023. s <https://gkr.hr/Magazin/Teme/13-ljubavnih-djecjih-romana-za-sretnu-ljubav>

Hranjec konstatira kako je nositelj fabule u romanu lik, to jest karakter. Lik se tada može prezentirati opisom, portretiranjem ili govorom koji će ovisno o radnji biti izravan ili neizravan, tj. preko drugih likova. Također, u romanu veliku ulogu nosi i pripovjedač kojeg najčešće povezujemo sa samim autorom romana, dakle stvarnom osobom. Nadalje, neizostavan element je funkcija prostora, mjesta zbivanja radnje, doba zbivanja romana, struktura vremena, tj. kronološki slijed nizanja događaja (1998: 7).

Hranjec navodi kako „Novija i suvremena hrvatska dječja književnost predstavlja se tematsko-motivskom raznovrsnošću, u lepezi koju je moguće usustaviti u tri osnovne cjeline:

- a) dosadašnje teme i motivi, mahom animalistički, predstavljaju se na nov način,
- b) u dječjoj se književnosti javljaju nove teme, osobito iz urbanog okružja i svijeta tehnike, od zrakoplova do videoigrica,
- c) uz opreku staro-novo (staro na nov način) u suvremenoj književnosti bilježimo pojavu tabuističkih motiva, primjerice: djeca u (Domovinskom) ratu, smrt, droga, rađanje, zlostavljanje (seksualno, obiteljsko), vjera (Bog)...“ (Hranjec, 2006:9).

Istodobno, „fabulu čini niz pripovijetka koje figuriraju kao samostalne cjeline, svaka je od njih ispričovijedan detalj te cjeline koju povezuju isti likovi i mjesto zbivanja, nerijetko i vrijeme zbivanja (Dragutin Horčić, Miro Gavran, Krilić)“ (Hranjec, 2006:11).

Likovi koji se pojavljuju u hrvatskoj dječjoj književnosti i koje romanopisci predstavljaju u svojim djelima dolaze iz realistične zbilje, također često se pojavljuju kao kolektivni likovi; u družbama te su predstavljeni kao optimisti i radoznalci. (Hranjec, 2006)

4. LJUBAVNA TEMATIKA U DJEČJOJ HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

Ljubav je jedna od najčešćih tema u književnosti kako za djecu tako i za odrasle. Upravo se u ranim dječjim godinama prvi puta susrećemo sa zaljubljuvanjem, povezanošću, intimnošću i prijateljstvom pa nije nelogično kako je ljubavna tematika najrasprostranjenija upravo u toj dobi. U dječjim romanima koji obuhvaćaju ljubav kao temu ona se naglašava kao platonska, najviše međuvršnjačka, obiteljska ili prijateljska. Kako god se opisivala tema ljubavi, ljubavni romani često služe da se razumije i suosjeća s osjećajima koji su djetetu u toj dobi pomalo nepoznati.

Sam autor dječjih ljubavnih romana o kojima ćemo se dotaći u ovom diplomskom radu, Miro Gavran, o ljubavi progovara na sljedeći način: „Za ljubav smatram da je najbitnija čežnja, pokretač svakog čovjeka. Ovdje smo zbog stjecanja znanja i širenja ljubavi“ (Gavran, 2008:26). Ne čudi nas iz navedenog citata zašto autor poteže baš za ljubavnom tematikom u svojim romanima te zašto mu je ona toliko važna.

Narančić Kovač navodi da je razlog zaobilaženja dječje književnosti „njezina obrazovna svrha koja joj se pripisuje od samih početaka. Utilitarnost nije književnosti kao umjetnosti načelno uopće prihvatljiva. Stavlja je u položaj podređen pedagoškim ciljevima, pa je isključuje iz opusa teorije književnosti i kulture, a njezin utjecaj na čitatelja svodi prvenstveno na odgojnu, moralističko-moralizatorsku ulogu“ (Narančić Kovač, 2012: 643-646). Ljubavni romani kao takvi ne služe samo da se kroz njih uči kako voljeti i što je taj osjećaj koji proživljavaju djeca već u najranijoj dobi unutar obitelji, prvenstveno bih spomenula odnos i ljubav majke i djeteta, a svakako i ljubav oca i djeteta, već i o tome kako brinuti za nekoga tko nam je drag, kako nekome pomoći, razumjeti raznolikost osjećaja s kojima se svakodnevno susrećemo. Gledajući s druge strane i promišljajući o svrhama dječjeg ljubavnog romana, djeca se čitajući ih poistovjećuju s likovima te suočavaju s mnogobrojnim vizijama koje im svakako pomažu u analiziranju, razvijanju socijalnih vještina kao i razvijanju emocionalne inteligencije, probuđivanju mašte i kreativnosti. Iz svega navedenoga možemo itekako naći te reći da ljubavni romani imaju odgojno-obrazovnu svrhu te da ona ne treba biti preispitana. Također, poneki dječji ljubavni romani mogu imati terapijsku ulogu. Terapijska uloga pronalazi se u djelima u kojima se djeca; mladi čitatelji mogu poistovjetiti s glavnim likovima u romanima te u njima pokušati pronaći odgovore na probleme s kojima se suočavaju bilo u ljubavnom

smislu, prijateljskom, školskom ili obiteljskom, a što ćemo kroz ove romane itekako dokazati. Također, Narančić Kovač navodi da odrasla književna publika rijetko čita dječju književnost. „Uistinu, i danas će rijetko koji odrasli čitatelj priznati da čita dječju književnost, osim svojoj djeci, ili iz profesionalnih potreba, kao da je dječja književnost nešto čega se treba sramiti. Jedino je tumačenje takvoga stava u uvjerenju, a vjerojatno i predrasudi, da su odrasle osobe nadišle i usvojile sve ono što dijete na temelju svojih mogućnosti može usvojiti i razumjeti, pa im je neprilično „spuštati se“ na razinu djeteta čitajući tekstove za djecu“ (Narančić Kovač, 2012: 645). No, smatram kako će i mnogi odrasli posegnuti za štivom iz dječje književnosti. Zašto? Zato što ljubav kao tema u romanima za djecu može biti itekako važna i odraslima jer nas ovakvi romani nedvojbeno podsjetite na važnost osjećaja naivne dječje, ali i iskrene ljubavi, empatije i nesebičnosti, potiču nas da razmislimo o vlastitim emocijama i postupcima koje činimo. Podsjetite nas da smo i mi nekada prolazili kroz iste tegobe te nam pomažu ponovo razumjeti dječji svijet. Smatram kako je to od velike važnosti i roditeljima, ali i nama učiteljima koji smo svakodnevno okruženi djecom i često puta ćemo se naći u situaciji u kojoj moramo riješiti problem koji je njima od velike važnosti, a nama će se činiti apsurdnim. Upravo zbog toga za dječjom bi literaturom trebali posegnuti i mi.

5. LJUBAVNI ROMANI MIRE GAVRANA

5.1. *Svašta u mojoj glavi*

Roman *Svašta u mojoj glavi* prati glavnog lika dječaka Zvonimira. Na samome početku knjige, na prvim stranicama saznajemo kako je ova knjiga posvećena te kako se radi o memoarima, a isto tako možemo iz posvete zaključiti kako se radi o autobiografskoj podlozi.

Ovu knjigu posvećujem svojoj majci Ljilji i ocu Ivanu. (Gavran, 2021: 6)

Osim toga, iza mene je velik dio života i bolje da odmah sad napišem prvo poglavlje knjige što se zove memoari... (Gavran, 2021: 7)

Pripovjedač, glavni lik ovog romana je devetogodišnji dječak Zvonimir koji je zaljubljen u djevojčicu po imenu Dubravka.

Meni srce zakuca sto na sat. Iz ruke mi ispao kist a da to u tom trenutku nisam ni primijetio. Bila je to ona. Bila je to Dubravka. Prvi sam je put vidio, i mogu se zakleti da sam se iste sekunde u nju zaljubio. Bila je to tipična ljubav na prvi pogled. U plućima mi je sve bilo puno i jedva sam dolazio do zraka. (Gavran, 2021: 21)

Sam početak romana otkriva nam i razloge zbog kojih je Zvonimir započeo svoju avanturu pisanja memoara. Naime, djevojčica Dubravka imala je srčanu manu zbog koje je morala na operaciju, ali lijek za Dubravkin oporavak bio je veoma skup pa je Zvonimir zamislio da jednom kad završi pisanje memoara započne njegovu prodaju te s prikupljenim novcem pomogne Dubravkinoj mami u kupnji lijeka. Također, jedan od razloga pisanja memoara bio je i put da osvoji Dubravkino srce i obostranu ljubav.

Tri dana nakon njenog odlaska u bolnicu, u mojoj glavi se sve složilo i ja sam donio odluku o pisanju memoara. Naime, shvatio sam da su memoari jedini način kako mogu osvojiti Dubravku. Nijednom dečku iz mog razreda ne bi pala na um takva ideja. (Gavran, 2021: 25)

Nadalje, pripovjedač nas upoznaje i s okolinom u kojoj živi, selo Omorina. Prema opisu da se zaključiti da je ime sela izmišljeno, ali da se nalazi u zapadnoj Slavoniji, točnije u okolici Nove Gradiške. Upoznaje nas s uvjetima u kojima su tadašnji seljani živjeli, a koji su današnjoj populaciji teško razumljivi. Majka i otac koji su oba učitelji, jedna su od rijetkih obitelji koja je tada imala struju u selu, naravno, jer su živjeli u

školskoj zgradi kojoj je struja bila neophodna. Kasnije su kupili i televizor koji je za tadašnje vrijeme bio veliki luksuz, a njega su kupili jer je majka prodala bakin prsten.

Za televizor je bilo pripremljeno mjesto u našoj kući još otprije. Tata je dugo tražio mjesto, da bi ga na kraju napokon pronašao u primaćoj sobi, desno od prozora. Vijest da je drug ućo kupio televizor munjevito je proletjela selom. Druge večeri tri su ćovjeka došla da samo malo vide tu ćudnovatu kutiju s ljudima što hodaju po staklu. Došli su da malo vide, a ostali su do ponoći. (Gavran, 2021: 41-42)

U nastavku romana, Zvonimir preprićava svoje neuspjele pokušaje osvajanja Dubravke, pošto je u tom trenutku bila neuzvrćena ljubav. Poklonio joj je paketić kojeg je dobio od Djeda Mraza, ali ju je u tom trenutku pogodila gruda te nikako nije bila sretna i nije htjela s njim prićati dva mjeseca. Zatim joj je u limenci poklonio ųabu jer je ćuo da voli ųivotinje, ali je ųaba pobjegla i nastala je vriska u razredu pa Dubravka još dva mjeseca nije htjela prićati s njim. Za Dan ųena Zvonimir je Dubravki poklonio buket ųutog cvijeća kojeg je nabrao u ųumi od kojeg je Dubravka poćela kihati te ona ponovo nije ųeljela prićati s njim dva mjeseca.

Iz svega ovoga proizlazi da ja u ljubavi, jednostavno rećeno nisam imao sreće. Imao sam i hrabrosti i vještine, ali sreće ni koliko je crno pod noktom. (Gavran, 2021: 52)

Stiglo je i vrijeme Dubravkine operacije te njezinog boravka u bolnici. Ovdje također moųemo vidjeti kako je zapravo djećja ljubav jaka jer je Zvonimir neprestano opisivao kako je osjećao hladnoću koja mu je prolazila tijelom na pomisao ako se Dubravki dogodi nešto loše te da će njegov ųivot biti pust, prazan i tuųan. Kada su vijesti o Dubravkinoj operaciji došle i kada je saznao da je sve u redu bio je naj sretniji djećak i to je bio naj sretniji dan u njegovom ųivotu.

Na kraju romana, kada se Dubravka vraća kući iz Zagreba, Zvonimir joj daje memoare koje je napisao za nju. Dubravku je ta gesta iznenadila te je napokon priznala kako i ona njega već jako dugo voli, ali mu se to nije do sada usudila reći. Nakon priznanja, pripovjedać nam govori kako više ne treba pisati ovi knjigu jer je cilj osvajanja Dubravke uspio, a cilj tiskanja memoara tek ga ćeka.

Dva mjeseca sam potrošio na ovo pisanje, i sad mi je stvarno dosta. Prvi cilj sam ostvario – osvojio sam djevojku. Drugi cilj – tiskanje memoara i Dubravkino lijećenje, tek je preda mnom. (Gavran, 2021: 130)

Roman *Svašta u mojoj glavi* tematizira djetinjstvo, ljubavne zgode i nezgode tipične devetogodišnjem dječaku. Također, kroz roman možemo susresti i nekoliko tabu tema kao što su samoubojstvo, prevare, prostitucija. Na primjer, zatvor Lepoglava spominje se kao grad u kojem je zatvor, a ljudi koji tamo borave zapravo rade kao zatvorenici. Prostitutka u selu koja se zove Radojka i njoj često dolaze muškarci pa se oni zaključavaju i tada svira jako glasna glazba te se svi muškarci u selu okreću baš za njom. Vatrogasac Branko koji je uvijek prvi priskakao u gašenju požara, a ispostavilo se da je on taj koji ih je podmetnuo. Sve su ovo teme koje možemo pronaći u našem okruženju te koje bi djeca trebala biti svjesna, a ne da ih se gura pod tepih, o njima šuti i ne razgovara. Miro Gavran vješto o njima progovara te na humorističan način „servira“ čitateljskoj publici za koju su romani namijenjeni.

5.2. *Halo, ljubavi*

Roman *Halo, ljubavi* opisuje glavnog lika romana, dječaka Lovru koji je zaljubljen u djevojčicu imenom Maja. Njihova ljubav razlikuje se od ljubavi iz drugih romana jer je od samog početka obostrana. Također, ovu ljubav prate brojne pustolovine i izazovi.

Na samome početku romana upoznajemo glavnog lika, dječaka Lovru, koji živi sa svojom obitelji, majkom, ocem Tomislavom i psom Petkom. Također, upoznajemo i lik Maje te njezinu obitelj, majku Anitu i oca Luku. Majina obitelj preselila je iz Zagreba u London te dolaze Lovrinoj obitelji u posjet. Lovro se zaljubljuje u Maju čim ju prvi put upoznaje pa tako na samome početku saznajemo Majin izgled i neke njezine karakteristike. Također, možemo vidjeti kako pisac naglašava u gotovo svakoj rečenici ime Maja te time pojačava dojam Lovrinog osjećaja zaljubljenosti.

Tjerao sam od sebe misli na Maju, ali su mi se one stalno vraćale i nisu mi dale mira.

Ja volim Maju.

Ja sam zaljubljen u Maju.

Ja jako volim Maju i ja sam jako zaljubljen u nju. Ja patim za njom.

(...) To je, znači, prava velika ljubav o kojoj sam do sada čitao u knjigama i kakvu sam viđao na televiziji. (Gavran, 2022: 109-119)

Uslijedila je zajednička proslava Nove godine dviju obitelji, a nakon proslave Maja se morala s roditeljima vratiti u London što je Lovru svakim danom sve više rastuživalo. Njegova ljubav prema Maji motivirala ga je da smisli plan kako da njihova ljubav ne „umre“. Dosjetio se kako bi se mogli telefonski čuti, iako je ona kilometrima udaljena od njega. Lovro i Maja razgovarali su svakog ponedjeljka, srijede i petka. Nakon nekoliko telefonskih poziva, Lovro odlučuje Maji izjaviti koliku ljubav osjeća prema njoj.

- *(...) Ja te, naime, kako da kažem, hoću reći, ja te jako volim.*
- *Lovro, pa ja to znam već jako dugo.*
- *(...) Znaš, i ja tebe volim – reče Maja. (Gavran, 2022:143-144)*

Maja također Lovri priznaje svoje osjećaje i obostranu ljubav te se Lovro u tom trenutku opisuje kao najsretniji dječak na svijetu. Tako je bilo sve do trenutka kada nije stigao račun za telefon. Nakon što su roditelji saznali da je često razgovarao s Majom koja

je u Londonu, zabranili su mu telefonske pozive. Tada za Lovru kreće pustolovina njegova života. Naime, smislio je plan kako će pobjeći od kuće te se sastati s Majom u Parizu, a njegovu odluku prihvatila je i Maja te ga je slijedila u planovima bijega. Lovro, naravno nije razmišljao o komplikacijama koje bi mu se mogle dogoditi na putovanju. Zbog nedostatka novca da kupi kartu za Pariz odlučuje kupiti kartu do Ljubljane, a dalje će se već nekako snaći. Taj plan mu nije uspio jer je ulovljen u vlaku te se vraća natrag za Zagreb. Sve tužniji iz dana u dan jer mu plan nije uspio nastavlja nekako živjeti bez Maje.

Nakon neuspjelog bijega za mene su nastupili tužni dani. Patio sam zbog toga što se s Majom nisam našao u Parizu. Moj plan pretrpio je brodolom. Patio sam i zbog toga što je naš telefon bio zaključan i što ne postoji način da nazovem Maju i da saznam što je s njom, kako se osjeća, voli li me još uvijek. (Gavran, 2022: 176)

Lovru su roditelji jednog dana odveli na aerodrom iako on nije znao kamo ide. Odjednom, ispred njega pojavila se Maja. Lovrini, a i Majini roditelji vidjevši u kakvom su stanju njihova djeca odluče Maju poslati u Zagreb kod tete što je njemu bilo iznenađenje života.

Na samome kraju romana, ljubavni par, Maja i Lovro, nikada sretniji u svojim životima, nastavljaju svoju ljubavnu priču zajedno u Zagrebu.

Ovaj roman razlikuje se od drugih jer je popraćen pustolovinama uz ljubavnu tematiku koja je baza romana. Također, prikazuje ljubav kao najdublji i najiskreniji osjećaj s kojim se dijete može u toj dobi susresti. Prikazuje patnju, ali i veselje koje proživljava u pustolovinama na koje nailazi u životu. Kada je ljubav u pitanju, mogli bismo reći kako Lovro ne razmišlja čistom glavom te ne vidi prepreke koje mu se događaju upravo zbog ljubavi. Likovi su tako u romanu prikazani veoma emocionalno što čitateljima omogućava da se povežu s njim i bolje ih razumiju te dugo pamte ove nezaboravne pustolovine. I ovaj roman prati jednostavan stil pisanja koji je prilagođen mlađoj publici kojoj je namijenjen.

5.3. *Kako je tata osvojio mamu*

Glavna radnja romana *Kako je tata osvojio mamu* su obiteljski odnosi koji su narušeni čestim svađama, a popratna radnja je zaljublivanje glavnog lika dječaka Antuna u djevojčicu po imenu Bernarda. Roman započinje najavom o glavnoj temi.

Ovo je neobična priča o čovjeku koji je toliko glup da je morao iznova osvajati ženu koju je već jednom osvojio. Taj čovjek je moj tata i on se dugo nije razumio u tajne mamina srca. Pričat ću vam i o svojoj djevojci Bernardi i o tome kako je lijepo kad te netko voli i kad ti nekoga voliš. (Gavran, 2022: 6)

Roman započinje upoznavanjem Antunove obitelji, njihovog svakodnevnog života te opisom obiteljskog odlaska na izlet na Sljeme gdje Antun upoznaje ljubav svog života - djevojčicu Bernardu.

Nakon onog izleta često sam mislio na Bernardu. Želio sam je opet vidjeti, iako mi nije bilo jasno zašto je toliko želim vidjeti. (Gavran, 2022: 20)

Nadalje u romanu upoznajemo lik bake. Opisana je kao stroga osoba i kako svake nedjelje idu na ručak kod nje makar to nitko ne voli, ali takav je red. U svijetu Antunove bake postoje stroga pravila ponašanja. Baka voli držati sve konce u rukama. Za Antuna je ona monstrum koji je istisnuo iz središta njegova svijeta tatu i gurnuo ga u kut (Težak, 1996; str. 96). Na najbolji način opisan je i vidljiv generacijski jaz između bake i obitelji. Nezadovoljna je načinom života Antunovih roditelja pa ih kroz dijalog поближе upoznajemo. Otac Josip ima radionicu u kojoj često pokušava izumiti nešto novo, a majka Anu je radnica na kiosku iako je magistrirala kemiju.

Ti si u toj tvornici nitko i ništa: šef skladišta, tužno i žalosno. A žena ti je magistra kemije, nije li ti neugodno? (...) To slušam već deset godina. I ništa se ne mijenja. Ti kao magistra kemije prodaješ novine u kiosku, jer ti muž ne može pomoći da se zaposliš u svojoj struci. On radi posao za bijednu plaću i troši novce na te glupe patente. (Gavran, 2022:16-18)

Nakon izleta na Sljeme uslijedio je još jedan zajednički izlet u Samobor. Antun je bio jako sretan i uzbuđen što će ponovo vidjeti Bernardu. Na tom izletu počeli su odmah razgovarati te je Antun podijelio s njom želje koje želi ostvariti u budućnosti. U romanu se dalje prepričava još jedna svađa između roditelja u kojoj majka prebacuje ocu da se u zadnje vrijeme sve više distancira od obitelji radi izuma kojeg stvara. Kako su se svađe s vremenom pogoršavale majka je s Antunom otišla od kuće te se preselila k baki. Baka

ju je uspjela nagovoriti da se rastane od muža što je Antuna učinilo veoma nesretnim. Kako on nije živio s ocem, često su dogovarali zajednička viđenja i izlete s Bernardom i njezinim ocem. Na jednom izletu, Antun je Bernardi odlučio reći koji ga obiteljski problemi muče te zatražiti njen savjet. Došli su do ideje kako bi otac trebao majci napisati ljubavno pismo na što je on i pristao jer se nije slagao s odlukom rastave.

-Napiši joj da ti je žao zbog tvojih postupaka i zakaži joj sastanak kao što na filmovima mladići zakazuju sastanke djevojkama. Napiši joj da ćeš je čekati u određeno vrijeme na određenom mjestu, i da ćeš joj sve objasniti. (Gavran, 2022: 84)

Kada je mami stiglo pismo na prvu je bila pomalo hladna i nezainteresirana, ali je ipak pristala na zajedničko slavljenje Antunovog rođendana. Plan oko zajedničke proslave je na kraju prošao odlično i roditelji su se pomirili.

Ljudi moji, da ste vidjeli taj poljubac! Da ste vidjeli taj dugačak holivudski filmski poljubac! ... nisu se puštali: ljubili su se dugo, jako dugo. (Gavran, 2022: 96)

Na kraju romana još saznajemo kako je tatin patent napokon pronašao kupca te su napokon postali bogati. Također, Bernarda pristaje na udaju za Antuna čim odrastu.

A najvažnije se dogodilo danas. Nazvala me Bernarda telefonom i rekla kako je dobro razmotrila moju ženidbenu ponudu i svoje srce. Rekla je da me voli i da pristaje udati se za mene, čim odraste. (Gavran, 2022: 97)

Za razliku od roditeljske ljubavi koja se u radnji romana treba ponovno dokazivati i obnavljati, što nije dobar primjer djeci, Antunova se gradi od samoga početka u pozitivnom smjeru te takva ostaje cijelo vrijeme od početka do kraja romana. Iako je ovo ljubavni roman, u prvom planu ovog romana ipak se nalaze obiteljski odnosi, odnosno česte svađe između roditelja koje narušavaju skladan i idiličan obiteljski svijet. Nažalost, svađe su svakodnevice mnogih obitelji te se nikako te teme ne bi trebale sakrivati od djece i o njima bi se otvoreno trebalo pričati. Ovaj roman na dobar način prikazuje kako je u djetinjstvu dobro imati prijatelja koji je uz tebe kroz teške životne situacije te s kojim možeš popričati o problemima s kojima se suočavaš te potražiti od njega savjet.

5.4. Sretni dani

Roman *Sretni dani* u središte radnje stavlja likove dvaju jedanaestogodišnjih dječaka, Jurice i Pere. Dječaci su najbolji prijatelji te idu u isti; peti razred. Glavna radnja romana spajanje je njihovih slobodnih/samohranih roditelja kako bi nakon dugo vremena bili jedna velika i složna obitelj te kako bi njih dvojica postali puno više od najboljih prijatelja - braća. Sporedna radnja romana ljubavne su dogodovštine obojice likova te osvajanje njihovih simpatija Tihane i Dinke.

Na početku romana upoznajemo dječaka imenom Pero čiji je najbolji prijatelj Jurica te nam on opisuje koje su važnosti imanja najboljeg prijatelja u životu. Nadalje, dječake pratnje dogodovštine tipične svakom dječaku u njihovoj dobi; čuvanje tajni, bacanje petardi po naselju, zaljublivanje u najljepše djevojčice u školama, smišljanje brojnih nezgodnih situacija vezanih za školu.

Jurica je jedne nedjelje svog prijatelja Peru pozvao na ručak u njihov stan. Tada je Pero saznao kako Jurica živi sam s tatom koji se zove Božidar. U tom trenutku poistovjetio se s najboljim prijateljem jer imaju jednu zajedničku karakteristiku – oboje žive samo s jednim roditeljem. Peri se svidjelo što Jurica živi samo s ocem jer je njemu ponekad naporno živjeti s mamom i biti okružen samo s ženskim društvom.

Moja mama je stvarno dobra i draga, ali ponekad se ponaša kao da mi je tata. To je možda zato što je moj tata umro kad mi je bilo godinu dana, tako da ja i ne znam kako je on izgledao. (...) I tako, kod Jurice je bio pravi muški ručak, kakav ja volim. I tek toga dana ja sam saznao da Juričina mama ne živi s njima, nego je prije pet godina ostavila sina i muža te otišla u Južnu Ameriku u zemlju što se zove Argentina, gdje živi s novim mužem. (Gavran, 2022: 14-18)

Peri je sve teže bilo živjeti samo s mamom nakon čestih druženja s Juricom i njegovim tatom Božidarom jer je shvatio koliko mu zapravo fali tata pa se često žalio Jurici. Napokon, nakon dugo razmišljanja došao je na ideju da u novine pošalje oglas u ime svoje mame kako ona traži partnera za život. Zajedno s Juricom zaradio je novce skupljajući stari papir kako bi mogao objaviti oglas. Nakon što su na kućni telefon počeli stizati pozivi i kada je majka saznala što je sin učinio nije bila sretna, ali je zbog ljubavi prema njemu odlučila dogovoriti sastanke s tim ljudima. Nažalost, ili na sreću, nijedan od „kandidata“ nije bio dovoljno dobar da bi postao njihov muž, odnosno tata.

I onda smo Jurica i ja iščitali sve oglase iz tog Večernjaka, da bismo napokon zajedničkim snagama sastavili jedan za moju mamu. Taj oglas je izgledao ovako: Mlada udovica, ne svojom krivnjom, duge crne kose, izražajnih očiju, blage naravi, bez obaveza, dobro situirana, traži muškarca koji voli sport radi braka. I još sam dodao broj našeg telefona. (Gavran, 2022: 42-43)

Nadalje, i Pero je počeo razmišljati nakon jednog ručka kod Jurice o tome kako bi bilo super da ima i mamu, a ne samo tatu. Tako su dvojica prijatelja došla na zamisao da spoje svoje roditelje. Nakon prvog neuspjelog pokušaja, odlučili su probati još jednom. Nagovorili su roditelje da dežuraju na zabavi koja se odvijala u školi. Taj plan prošao im je odlično jer su se roditelji pobliže upoznali nakon vremena kojeg su proveli zajedno. Malo po malo kako je vrijeme prolazilo njihovi roditelji počeli su se družiti sve češće, u početku s dječacima, ali na kraju čak i bez njih. Obojica su shvatila kao je njihov plan uspio te kako su se njihovi roditelji zaljubili. Nadalje, ostalo im je samo čekati kada će se vjenčati.

- *Znaš, nekada sam mislila da je za nas najbolje da smo sami, da živimo sami... ako shvaćaš što želim reći.*
- *Ne shvaćam.*
- *Pa... eto, ja sad malo drugačije gledam na sve, naime: ako ti ne bi imao ništa protiv, ako ti misliš da bi to za nas bilo bolje... samo ako ti pristaneš, ja bih pristala na to što mi se nudi.*
- *O čemu ti uopće govoriš?*
- *Striček Božidar me zaprosio.*
- (...)
- *Znam. Jurica mi je već govorio kako bi volio da mu ti budeš mama. (Gavran, 2022: 93-95)*

U pozadini romana, radnja koja se događa istodobno, ali ne u tolikoj mjeri kao radnja spajanja roditelja i želje za cjelovitom obitelji, je zaljubljenost oba dječaka. Dječaci su zaljubljeni u djevojčice koje idu s njima u razred, Tihanu i Dinku. Dječaci proživljavaju prvu istinsku zaljubljenost, pričaju jedan drugome o tome kako su zaljubljeni, što učiniti po tom pitanju te odlučuju na školskoj zabavi priznati djevojkama svoje osjećaje.

I tada, vjerovali ili ne, ja sam zaplesao s Tihanom, onako pravo, i plesali smo cijelu večer. A Jurica je plesao s Dinkom, i bio je sretan kao i ja. Cijeli naš razred vidio je kako su na toj disko večeri profurala dva para. (Gavran, 2022: 6)

Kao što smo već spomenuli, glavna tema ovog romana je nepotpuna obitelj dvojice dječaka. Gavran u ovom djelu pokušava, naravno, kroz šaljive zgode i nezgode, naglasiti koliko je zapravo uloga cjelovite obitelji važan faktor u odrastanju djece i njihovim životima. Ovdje je vidljivo kako su se djeca stavila u ulogu odraslih, shvatila što trebaju poduzeti i na neki svoj, dječaćki način, kroz svoje ideje pokušala riješiti probleme s kojima se dvije obitelji suočavaju te im je to na kraju i uspjelo. Roman je, upravo zbog ovakve teme, važno uvrstiti u djetetov čitateljski opus kako bi razumjelo i uvidjelo da postoje i takve; nepotpune obitelji, ali da se s nekim vremenom svi „problemi“ riješe, baš kao i u ovome romanu koji ima sretan završetak.

Zanimljivost vezana uz ovaj roman je i ta kako je on 2021. godine objavljen u Tokiju; Japan. Prema tportal: „Do sada je roman imao deset izdanja na hrvatskom jeziku, dva izdanja na albanskom jeziku u Tirani, jedno izdanje na slovenskom u Mariboru, te je kao e-knjiga dostupan i na engleskom. 'Veseli me činjenica da se ponovo na japanskom jeziku u toj dalekoj zemlji objavljuje moj roman pisan za mlade čitatelje. Nadam se da će djeca u Japanu s razumijevanjem prigrliti moje junake a i ovu priču koja se odvija u suvremenom Zagrebu', rekao je“ (Preuzeto 23.4.2023. s:

https://www.tportal.hr/kultura/clanak/gavranov-roman-sretni-dani-objavljen-u-japanu-nadam-se-da-ce-djeca-u-japanu-s-razumijevanjem-prigrliti-moje-junake-20210826?meta_refresh=1).

5.5. *Zaljubljen do ušiju*

Roman *Zaljubljen do ušiju* za djecu prvi puta je objavljen 1994. godine, a tema romana jest snažna i bolna ljubav o kakvoj pisci pišu samo u knjigama za odrasle, kako kaže i sam autor ove knjige.⁶ Sam naslov ovog romana govori nam o tome kako će tematika ovog djela biti tipična ljubavna priča. Čitajući pobliže djelo, upoznajemo Marija, dječaka koji je zaljubljen u djevojčicu Lanu, a sebe opisuje kao ljubavnog roba koji svakog dana čim se probudi u mislima ima samo jednu osobu, a to je upravo Lana.

Roman *Zaljubljen do ušiju* sličan je tematikom romanu *Kako je tata osvojio mamu*. Oba romana u središte radnje stavljaju narušene obiteljske odnose između roditelja, česte svađe kao i djecu koja sama pokušavaju izgladiti te odnose i koja više od svega imaju želju za skladnom obitelji i normalnim odnosima.

Radnja romana započinje opisom ljubavi kao neke čudne pojave te svoju zaljubljenost uspoređuje sa zaljubljenošću svojih roditelja kao da je ona nasljedna bolest kojoj ne možeš nikamo pobjeći. Nadalje, Mario opisuje probleme s kojima se roditelji pojedinačno bore. Naime, njegova mama je alkoholičarka, a tata ima ljubavnice; tata vara mamu jer ona pije, a mama pije jer tata vara nju. Mogli bismo reći kako je obitelj upala u začarani krug radi nesuglasica. Mario cijelo vrijeme savjete kako ponovo spojiti roditelje traži od bake koja živi na selu, u Novoj Gradiški. Obitelj je od tamo preselila u Zagreb nadajući se novom i boljem životu bez svađi i nesuglasica. S preseljenjem u novi grad, Mario je preselio i u novu školu u kojoj se nenadano zaljubio.

Mama je prestala piti zauvijek. Tata je prestao tračati za drugim ženama zauvijek i sad često mami kupuje cvijeće. Moj brat i moja sestra ostali su odlični učenici. Jednom riječju, postali smo uzorna obitelj. Krajem studenog naša se obitelj preselila u Zagreb.
(Gavran, 2022: 26)

Vratit ću se u dane prije našeg preseljenja u Zagreb, u dane dok smo još živjeli u Novoj Gradiški, i dok nisam mogao ni slutiti da će mi jedna mala crnokosa Zagrepčanka izmijeniti život.

(Gavran, 2022: 6)

⁶ <https://www.modnialmanah.com/volite-li-citati-miru-gavrana-evo-tri-ponovljena-izdanja-naseg-najprevodenijeg-autora/>

Iako Mario nije htio sam sebi priznati da voli Lanu i da je u nju zaljubljen, svojim osjećajima nije mogao vladati, oni su za njega ipak bili prejaki. Lana je sjedila u klupi do njegove i svako malo je pogledavao prema njoj te mu nije bilo jasno zašto je tome tako. Pokušavao je sam sebe uvjeriti kako može izdržati da ne gleda u nju te da nije ona ta u koju zapravo gleda. U ovom romanu prvi put susrećemo unutarne misli/monolog nekog lika što dodatno pojača napetost i zanimljivost samog teksta kojeg čitamo.

- *Što je to, što se to zbiva? – zapita me moj unutarnji glas.*
- *Ništa, ništa, samo gledam – odgovorih neuvjerljivo na postavljeno pitanje.*
- *A zašto gledaš baš Lanu, a ne neku drugu djevojčicu - zapita me sumnjičavi unutarnji glas.*
- *Ona mi je najbliža, njena je klupa do moje... tako – pokušah se izvuci.*
(Gavran, 2022: 29-30)

Marijevi prijatelji uvjerali su ga da Lana hoda s Grgom, a on Grgu nije volio. Grga je bio štreber te je iz škole je uvijek odlazio s Lanom što se Mariu naravno nije sviđalo. U tom nemiru kojeg Mario osjeća prema Grgi uviđamo kod lika osjećaj mržnje i ljubomore, što je također novi osjećaj kojeg autor uvrštava u karakterizaciju lika. Kako bi Lanu odvuкао od Grge, Mario se odlučuje na nesvakidašnje i nikako pohvalne pothvate samo kako bi osvojio Lanu. Jednom je prilikom tako Grgi u jelo stavio papir zbog kojeg se on skoro ugušio, a on je dobio pismenu opomenu. Nakon tog čina, piše oprostajno pismo Lani te bježi natrag na selo kod bake. Baki je slagao kako je Zagreb poharala neka nova zarazna bolest pa je bolja opcija od ostajanja tamo bila da dođe kod nje na selo. Kada su roditelji pokrenuli potragu za Marijom, Lana je odlučila pokazati pismo koje joj je napisao i u kojem je njoj otkrio gdje se nalazi te je tako njegovim roditeljima razotkrila plan. Kada su roditelji došli po njega na selo, Mario je bio tužan i nesretan zbog neuzvraćene ljubavi te se nikako nije htio vratiti u Zagreb. No, kada je saznao da mu je Lana poslala pismo te mu je priznala svoju ljubav prema njemu ubrzo je promijenio svoje mišljenje, želio se vratiti u Zagreb te je postao veoma sretan.

Molim te, vrati se u Zagreb, ispravi jedinice, postani opet uzoran učenik kao nekada pa ćemo porazgovarati o našoj ljubavi. Prije toga neću s tobom ni jednu jedinu riječ progovoriti, a ovo pismo bit će jedini dokaz da te volim. (Gavran, 2022:114)

Na kraju romana Mario se vratio u Zagreb, ispravio je sve loše ocjene u školi kojima je htio pridobiti Laninu pažnju i ljubav te je s njom na kraju prošetao Botaničkim vrtom gdje su napokon javno izjavili ljubav jedan prema drugome i postali par.

Karakteristike ovog romana slične su ostalim ljubavnim romanima koje smo do sada spomenuli. Ono što ovaj roman čini zanimljivijim i različitim od ostalih je sam kraj romana koji sadrži ljubavni test kojeg često vidamo u dječjim časopisima. Kviz se naziva *Jesi li i ti zaljubljen(a) do ušiju* i sastoji se od 12 pitanja od kojih svaki odgovor boduje te to donosi određen broj bodova i na kraju se nalaze *Rješenja testa dubine ljubavi*. Oni s najviše prikupljenih bodova zaljubljeni su do ušiju, a oni s najmanje prikupljenih bodova nemaju pojma o ljubavi i bilo bi najbolje da još jednom pročitaju knjigu *Zaljubljen do ušiju*.

6. OBILJEŽJA GAVRANOVIIH ROMANA

„Gavran ima poseban osjećaj za izbor teme.“ (Mijović Kočan, 2019.)

Gavranove romane krasi jednostavan i prepoznatljiv stil pisanja koji je, možemo lako zaključiti, svakako prilagođen publici kojoj je namijenjen. Pišući navedene romane pisac se morao spustiti na razinu ili mogli bismo čak i reći dići na razinu osnovnoškolskog djeteta/tinejdžera kako bi mogao čitateljima zorno prikazati svijet koji nam predstavlja što nije nimalo lak zadatak. On govori, misli, osjeća se kao dijete, proživljava mikrosvijet koji se nalazi oko djeteta, proživljava vokabular kojim se dijete služi. Leksikom kojim se koristi naglašava ritmičnost samog djela te se time prilagođava iskustvenom dječjem govoru, kao što je na primjer česta uporaba riječi *jednom* kojom započinje niz rečenica ili česta upotreba posvojne zamjenice *moj*.

Jednom je tata poveo đake na izlet, a jedan đak što se zove Milan napravio luk i strijelu, pa potegao luk i strijelu na vrapca, ali je strijela pogodila tatu u čelo. Jednom je moja mama naložila jaku vatru u šporetu i puno papira stavila, pa se dimnjak zapalio i iskre su frcale, ali srećom, nije došlo do požara. Jednom su na dimnjaku naše škole, a škola je jako velika, a i dimnjak je jako velik, jednom su na dimnjaku rode napravile gnijezdo. (Gavran, 2021:14)

Moje ime je Zvonimir, idem u treći razred osnovne škole, živim u selu koje se zove Omorina, a moja mama je učiteljica, a tata je učitelj i mi živimo u stanu koji se nalazi u školskoj zgradi. (...) Taj moj šesti rođendan bio je... samo malo da izračunam... (...) Moj stric Filip je povraćao, ali to je bilo na kraju rođendana. Moj je tata tužnim glasom rekao(...). Slavko je moj bratić, sin moga strica, godinu dana ima više od mene. Na rođendan je stigla i moja sestrična Mirna,... (Gavran, 2021:8-11)

Također, važno je napomenuti kako Gavran pripovijedanje u svojim romanima ostvaruje pomoću glavnog lika; nositelja same radnje, koji ovisno o događajima koji se pripovijedaju iznosi dogodovštine iz vlastitog života. Kako navodi Zima: „protagonist je pripovjedač i u svim romanima riječ je o dječaku u uzrastu od devet do četrnaest godina, koji pripovijeda o svojoj ljubavi prema vršnjakinji, a ta je ljubav, nakon duge neizvjesnosti protagonista, u svim romanima na kraju uzvrćena“ (Zima, 2011:299).

Bilo je to sredinom rujna prošle godine. Ja sam tek dva tjedna išao u peti razred i još sam se navikavao na nove prijatelje, jer su iz četvrtog razreda u moj peti ce prešli samo Davorka i Zvonko. (Gavran, 2022:7)

Juricu sam upoznao tek kada sam krenuo u peti razred. (Gavran, 2022:5)

Meni je već punih devet godina i četiri mjeseca i krenuo sam u treći razred. (Gavran, 2021:7)

Sam pisac jednom je progovorio o stilu pisanja u romanima pa je rekao: „Opisivanje moga stila ću prepustiti drugima. Usuđujem se tek reći da inzistiram na jasnoći i jednostavnosti iskaza, izbjegavam gomilanje pridjeva i kićenost koja je bila svojstvena nekim prohujalim stoljećima... U ovisnosti od toga da li je moja fabula smještena u suvremenost ili dalju prošlost, da li je situirana u urbano ili ruralno okruženje, u ovisnosti od karaktera, te obrazovnog i emotivnog profila mojih junaka, donosim odluke vezane uz stil.“⁷ Čitajući romane, iako su napisani standardnim hrvatskim jezikom, tu i tamo ćemo naići na vokabular, tj. na purgerski sleng koji, ovisno u kojem dijelu Hrvatske odrastamo, neki nemaju prilike svakodnevno čuti pa je Gavran to uvrstio i ostvario priliku za novo učenje jezika. Na primjer: „Kasnije me Jurica tješio da to nije tako strašno, to kad se »komad« malo naljuti, (...). Čuj *stari*, hvala ti što me pokušavaš utješiti, ali znam da od danas više nemam šanse kod nje.“ (Gavran, 2022:24) „Zahvaljujući prijateljstvu s Juricom, *profurao* sam s Tihanom, a moja mama *profurala* je sa stričekom Božidarom“ (Gavran, 2022:95). Unošenje žargonizama u dječji roman Gavran podiže ritmičnost i zanimljivost romana, daje mu dozu dubljeg doživljavanja, dozu humora i shvaćanja likova. Dijalekt nekog područja je, kako navodi Bartolić, „duh jezika“, a pošto je većina radnje smještena uz sam grad Zagreb, dobra je zamisao da dijete čitajući romane polako ostvaruje nacionalni identitet. Također, u nekim romanima možemo naići i na izreke koje možemo svakodnevno čuti u razgovorima, na primjer: „...svima postade jasno da je vrag odnio šalu.“, „Ali, nećeš majci kroz hrastovinu.“, „Gori ko od šale.“

Između ostaloga, Gavran se fokusira i na karakterizaciju likova. Likovi su okarakterizirani tako da se mladi čitatelj može poistovjetiti s njima te razumjeti postupke i emociju koju lik prenaša. Tijekom čitanja ako je lik u romanu tužan ili sretan, ako ga more neke brige oko škole, obitelji ili prijatelja, bilo što da mu se događa, Gavran je to napisao na način da će se i čitatelj poistovjetiti s osjećajima protagonista.

⁷ Preuzeto 20.4.2023. s <https://stilistika.org/jezik-in-fabula-pisci-o-jeziku-i-stilu/pisci/309-gavran-miro>

Nadalje, u Gavranovim romanima prisutna je velika doza humora; zdravog i svježeg humora, koji često prati teške teme; tabu teme o kojima mladi čitatelji rijetko imaju prilike razgovarati ili promisliti o njima. Nekima su takve teme nepoznate, a onima koji se s njima poistovjećuju doza humora uvelike će olakšati osjećaje u njihovim srcima i glavama. Naravno, čitateljima će to uvelike olakšati čitanje i natjerat će ih da nakon pročitano g romana potegnu za drugim. Sam autor progovorio je o tome u intervjuu:

Često znam reći: ako sam pročitao neku knjigu, a ona me nije ni nasmijala ni rasplakala, onda to i nije literatura. To je kao da sam čitao novine ili udžbenik iz matematike. Smatram da neke jako osjetljive i teške teme možemo lakše obraditi i učiniti prihvatljivijima mladim čitateljima uz pomoć humora. Humor nam pomaže nadići svoje traume i probleme. Djeca poput odraslih, posežu za knjigom iz želje da ih ta knjiga povede na dojmljivo emotivno putovanje. Humor je na tom putovanju dobrodošao intelektualni i emotivni doživljaj, kome se svaki čovjek na ovome svijetu obraduje. (Zalar, 2015: 42)

Mnogo je tabu tema o kojima je Gavran progovorio u svojim romanima, a neke od njih su: samohrano roditeljstvo, neprihvatanje članova obitelji međusobno, seksualnost, samoubojstvo, alkoholizam, bolesti, smrt, preljub... Iako bi mnogo roditelja, pa čak i učitelja takvu tematiku prvenstveno odbacili kao štivo za djecu, važno je promisliti koje bi dobrobiti ona zapravo donijela. Složimo se da je većina odraslih već odavno zaboravila sa kakvim teškoćama se za vrijeme odrastanja susretala te da bi bilo dobro da se otvoreno unutar obitelji diskutira i o tabuima. Autor ističe sljedeće:

Doista sam uvjeren da literatura za djecu i mlade ne smije prešućivati ni jednu temu koja je sastavni dio života. Kada se u nekoj obitelji događa nešto ružno ili problematično to svi znaju i njezini mladi i njezini stariji članovi. U Hrvatskoj se svaki četvrti brak raspadne, tako da mnoga djeca žive samo s jednim roditeljem, a to je snažna tema za literaturu. ...ja sam napisao roman Kako je tata osvojio mamu u kome iz perspektive desetogodišnjeg dječaka govorim o tome kako on doživljava kada mu otac i majka prestanu živjeti zajedno. Moj junak to snažno proživljava, i ne samo to, nego se aktivno uključuje u pokušaj mirenja oca i majke uz pomoć djevojčice koju simpatizira. Nije me iznenadilo što su taj roman u Hrvatskoj djeca zavoljela i što je imao do sada jedanaest izdanja, to je njima i te kako važna tema. Na početku romana Zaljubljen do ušiju glavni junak ima majku koja je alkoholičarka i oca koji je ženskar i nesretan je zbog tih slabosti koje određuju njegove roditelje te čini sve ne bi li se majka i otac promijenili i popravili. Mislim da su sve to snažne teme koje povezuju nas pisce koji pišemo za djecu i mlade da

ih na primjeren način obradimo. Suvremene su obitelji izložene velikim iskušenjima i problemima koji će u budućnosti bivati sve većima, a o tome književnost mora svjedočiti.

Usuđujem se reći da uz temu ljubavi i temu prijateljstva, iznimno važnom u literaturi za djecu i tinejdžere smatram temu otkrivanja seksualnosti. Sreća i nesreća mnogih ljudi bila je definirana pozitivnim ili negativnim odnosom prema njihovoj seksualnosti u djetinjstvu i formativnim godinama života. Na žalost, u mnogim obiteljima se o seksualnosti više šuti nego što se govori, pa je tim više presudno kako će se djeca susresti s tom temom u književnosti i na filmu. Kao autor volim epistolarnu formu, tako da moji junaci često vode dnevnike ili pišu pisma, jer se na taj način prirodnije mogu izraziti i o delikatnim intimnim temama te svoj svijet učiniti bližim mladim čitateljima.

Na perfidan i neprimjetan način bolnice, domovi umirovljenika, pa i mrtvačnice, nastoje segregirati bolesnike, starce i mrtvace od zajednice. Mislim da i o tome treba pisati u literaturi za djecu i mlade te se snažno zauzeti za humanizaciju društva po tome pitanju. (Zalar, 2015:39-41)

Neki od primjera tabua u Gavranovim romanima su sljedeći citati koje bih voljela izdvojiti za pojedine romane. U romanu *Zaljubljen do ušiju* pojavljuje se problematika alkoholizma i preljubništva. U današnjici je ovo tema koja se uvelike pokušava zamaskirati u obiteljima, ali nažalost sveprisutna je u mnogim obiteljima.

Tata duboko uzdahne, pogleda me i reče:

- *Ona se opet napila.*

To »ona« odnosilo se na moju mamu.

- *Nije valjda – rekoh.*

- *Jest, i to do kraja.*

(...)

To što se moja mama povremeno napije, mog oca jako rastužuje, a ja sam već navikao. Nije ona nikakav opasan alkoholičar i uvijek to radi kod kuće, tako da je nitko ne vidi. Nezgoda je samo u tome što u takvim prilikama spava po petnaest sati odjednom, a mi ostanemo bez objeda. Moja baka, tatina mama, za moju mamu često kaže:

- *Ona se ne napije, ona se nalije. To se lakše daje izliječiti nego kad netko pije neprestano iz dana u dan, malo-pomalo.*

(...)

Tri dana potom mama se opet napila do besvijesti, šest dana kasnije i po treći put.

(...)

Mama slegne ramenima u ode u svoju sobu potražiti razumijevanje u boci rakije. A ubrzo je i tata počeo činiti gluposti.

(...)

- *Ima novu ljubavnicu – reče mama i briznu u još jači plač.*

(...)

Sljedećih nekoliko dana mama je sve više pila, a tata sve kasnije dolazio kući.

(...)

- *Vidiš, sine, ja sam mamu oduvijek volio, ali kad imaš kod kuće ženu koja... koju ne cijeniš, onda počneš gledati druge žene, shvaćaš. (Gavran, 2022:8-22)*

Nadalje, u romanu *Sretni dani* Gavran otvara još jednu od tabuističkih tema u dječjoj književnosti - samohrano roditeljstvo. Upoznajemo se sa slučajevima dviju nepotpunih obitelji kao još jednim primjerom o kojem se danas malo priča i u svijetu odraslih, a kamoli u svijetu djece koja o tome skoro pa ništa ne znaju. Raspali brakovi sve su češći scenariji mnogih obitelji te takvi uznemiruju mnogu djecu, pogotovo u uzrastu osnovne škole koja još ne shvaćaju razloge zašto je tomu tako.

Moja mama je stvarno dobra i draga, ali ponekad se ponaša kao da mi je tata. To je možda zato što je moj tata umro kad mi je bilo godinu dana, tako da ja i ne znam kako je on izgledao. (...) I tako, kod Jurice je bio pravi muški ručak, kakav ja volim. I tek toga dana ja sam saznao da Juričina mama ne živi s njima, nego je prije pet godina ostavila sina i muža te otišla u Južnu Ameriku u zemlju što se zove Argentina, gdje živi s novim mužem. (Gavran, 2022: 14-18)

- *Ovo je super, ovo je predivno, kad bi moj tata znao praviti ovakvu juhu, kad bi moj tata znao praviti ovakve medaljone. Pero, ti si sretan i presretan, blago tebi.*

(...)

Nakon ručka smo se Jurica i ja igrali u mojoj sobi, a mama je u kuhinji prala suđe.

- *Čovječe, pa je l' ti vidiš kako si sretan što imaš takvu mamu kakvu imaš, stvarno je super – reče Jurica.*

(...)

- *Baš bih volio da i ja imam takvu mamu, pravi je frajer. – reče Jurica*

- *A ja bih volio da imam oca kakvog ti imaš. On je isto čovjek i pol. Čovjek od akcije, sporta, planinarstva – rekoh ja.*

(...)

- *Ti si sretniji od mene – rekoh ja.*

- *Ne, ti si sretniji od mene – reče Jurica.* (Gavran, 2022:60-61)

U romanu *Svašta u mojoj glavi* tabu tema je nekoliko te ih susrećemo kroz cijeli roman. Na primjeru ovog romana mogli bismo reći kako autor pokušava mladog čitatelja pripremiti na svijet koji ga okružuje, a da o tome još nije svjestan jer se sve događa neposredno u okolini glavnog lika, dječaka Zvonimira, a koje on polako kroz svoje odrastanje saznaje i biva ih svjestan. Teme koje susrećemo – bolest, piromanstvo/kriminal, ubojstvo, prostitucija, smrt, samoubojstvo, seks, dakako su i u ovome romanu popraćene dozom humora.

Već smo bili jako daleko od svog sela, kad ugledasmo nekog čovjeka kako leži na nekoj žen, a ona stenje. Bili su napola goli. Onaj je čovjek rekao: »Što buljite, hajde, bježite«, pa smo i otišli. (Gavran, 2021:38)

Jednom kad smo bili nasamo, ja sam je molio da mi pokaže ono – kako kod nje izgleda. Ona je rekla: »Ne razumijem što hoćeš«, a ja sam rekao: »Pokaži mi kako izgleda ono kod tebe.« Ona je rekla: »Što?«, a ja sam rekao: »Skini suknju na pola minute, da vidim kako izgledaš kad si gola, da vidim da li ti imaš one dlake.« (Gavran, 2021:15)

U našem selu ima jedna žena koja služi mnogim muškarcima. Ona se zove Radojka, živi od toga što muškarci dođu kod nje u kuću, pa se zaključaju. Ona od toga živi dobro. (...) Jednom sam ja kod tete Radojkine kuće, odmah ispod prozora, pronašao neku gumu i donio je kući, a mama je rekla: »Nosi to iz kuće i odmah peri ruke alkoholom.« (Gavran, 2021: 112-114)

Noć nakon stričevog povratka, moja strina se pokušala objesiti na tavanu. (...) Visila je na konopcu jedno tri-četiri sekunde, toliko je trebalo stricu da se sabere i skine je s konopca. Poslije toga je strinu bolio vrat dva dana, a stric je posijedio u onom trenutku kad se strina zanjihala na konopcu. (Gavran, 2021:123-124)

Rasrdili se ljudi na vatrogasca palikuću, reže kao životinja i opisuju paljbu po nedužnoj štali. Mogu samo zamišljati kako se u toj situaciji osjećao do jučer slavni Branko Vatrogasac. Nije to dugo potrajalo, a iz štale se počeo izvijati bijeli dim. (...) »Ljudi, pa on je zapalio svoju štalu, on se hoće ubiti«, svima postade jasno da je vrag odnio šalu. (Gavran, 2021: 34-35)

Također, jedna od karakteristika romana Mire Gavrana je ta da romani počinju *in medias res*, tj. odmah na početku romana saznajemo sve što će se događati; saznajemo temu, cilj i namjenu romana. Za primjer ćemo uzeti roman *Svašta u mojoj glavi* u kojem

već na prvoj stranici doznajemo kako će roman „biti povijest moga života“ (Gavran, 2021:7). U romanu *Kako je tata osvojio mamu* na prvoj stranici doznajemo: „Ovo je neobična priča o čovjeku koji je toliko glup da je morao iznova osvajati ženu koju je već jednom osvojio. Taj čovjek je moj tata i on se dugo nije razumio u tajne mamina srca. Pričat ću vam i o svojoj djevojci Bernardi i o tome kako je lijepo kad te netko voli i kad ti nekoga voliš“ (Gavran, 2022:6). Istodobno, neke od romana krasi i naslovi poglavlja kojima se najavljuje podtema poglavlja, na primjer: NEĆU JE VIŠE VOLJETI, KAKO SE POSTAJE NOVINAROM, NE UŽIVAM NI U FILMOVIMA i slično. Također, na kraju poglavlja protagonist nas nesvjesno na daljnje čitanje i praćenje radnje najavljujući nam da nastavimo čitati: „Tako sam razmišljao u nedjelju poslije podne, i tako sam odlučio, a što je ostalo od moje odluke u ponedjeljak, pročitajte u sljedećem poglavlju“ (Gavran, 2022:43).

Neki od gore navedenih romana u pozadini ljubavne priče kriju priče vezane uz obitelj te odnose koji se zbivaju unutar iste. „Oslikavanje obitelji u dječjoj književnosti odraz je određene ideologije i stanja u društvu, književnih trendova, ali i konvencija koje vladaju i dječjoj književnosti. Obitelj je, kada je riječ o socijalizaciji, socijalni prostor gdje djeca stječu prava socijalna iskustva, formiraju vrijednosti okvir i obrasce prema drugom spolu“ (Živković Zebec, 2016: 9). „Vedar obiteljski diskurs, premda sa slikom krnje obitelji *praznoga gnijezda*, koja na kraju romana postaje *reorganizirana obitelj*, donosi moderno oblikovan roman Mire Gavrana *Sretni dani*“ (Vrcić-Mataija, 2015:13). Dvojica dječaka, Pero i Jurica, koje upoznajemo u romanu odrastaju u samohranim obiteljima. Također, progovara se i o smrti roditelja i rastavi, ali se o njima kazuje na, recimo dječji način, kako bi tema kao takva prošla što bezbolnije od strane čitatelja koji se s takvim situacijama poistovjećuju. Jednome od dječaka; Peri, koji živi samo s majkom uvelike nedostaje otac i „svjestan dobrote svoje majke, opterećen ukorijenjenim patrijarhalnim društvenim odnosima, Pero je ne doživljava kao obiteljski uzor. U njegovu viđenju obitelji prelama se slika poimanja tradicionalne patrijarhalne obitelji, u kojoj je otac obiteljski autoritet, a majka stup emocionalne sigurnosti i blagosti, s izmijenjenim obiteljskim okolnostima u kojima odrasta“ (Vrcić-Mataija, 2015:13).

-Vidiš, shvatio sam da ja više ovako ne mogu živjeti s mamom. To nije pravi život. Sve je kao u redu, a opet: ništa ne valja.

(...)

- U kuću nam dolaze samo baka, tetka i Barbara. Ja sam ovdje jedini muškarac, i sad hoću da ti kažem da meni ovdje nije lako. Ni s tobom mi nije lako.

- Ma nemoj.

-Da. I mislim da je krajnje vrijeme da i ja dobijem oca.

(...)

-Mama, oprosti, ti si super mama, mada imaš i svojih mana. Ali, ti mi ne možeš biti tata, ne možeš.

-Ali, ja...

-Ja želim tatu s kojim mogu razgovarati o muškim stvarima, s kojim ću ići na tekme, koji će mi biti tata, shvaćaš. (Gavran, 2022:30-46)

7. ZAKLJUČAK

Svi navedeni romani u samoj svojoj jezgri imaju nadasve lijepe, prije svega ljubavne, ali i životne teme. Sve ih krasi samo jedna želja, a to je težnja protagonista da ispriča čitatelju zgrade i nezgrade koje su ga zadesile u životu. Kroz ove romane mnogi će naučiti ulogu ljubavi u svojim životima, mnoge će ovi romani inspirirati da se odvaže u pokušaju da spase svoje obitelji ili da nađu nova prijateljstva. Iako djecu smatramo kao osobe koje još ne znaju dovoljno o životu u kojem žive, da još mnogo toga trebaju naučiti ili da u tom dječjem/tinejdžerskom dobu nije vrijeme za neke stvari koje su opisane u ovim romanima, upravo su oni ti koji su u toj dobi najiskreniji te nam mogu pružiti uvid u svijet kakvim ga oni vide. Također, važna je spoznaja kako je ljubav ta koja nas uvijek motivira da budemo bolji ljudi te nas tjera uvijek da koračamo dalje kroz život koliko god on težak ponekad bio. Radnje koje su opisane u romanima daju nam do znanja da ljubavi nikako nisu lake, da se za njih treba itekako boriti, suprotstaviti se mnogima pa čak i upustiti se u pustolovine za koje se nismo ni nadali da nas čekaju.

Kao buduća učiteljica, prije svega posrednica između mladog čitatelja i knjige, smatram kako su Gavranovi romani itekako edukativnog karaktera i pridat ću im važnu ulogu u procesu odrastanja djeteta. Veoma je teško prodrijeti u dječju psihu i razumjeti istu, a Gavran to čini s lakoćom. Također, ono što je u romanima s teškim temama veliki bonus jest humor i smijeh. „A kad govorimo o smijehu / humoru, mislimo ponajviše na dijete. Zašto? Zato što je dijete čisto (duhom), neispisano, zato što ga ne muče egzistencijalne brige, nije otuđeno, nema civilizacijskih nanosa“ (Hranjec, 1996: 23).

Na kraju, ostaje nam samo reći kako je Gavran „pisac s istančanim osjećajem za strukturu, za sintaktičku organizaciju, za funkcionalnost dijaloga i prezentiranje psiholoških procesa u srcu i duši mladih ljudi, poglavito adolescenata“ (Hranjec, 2006:247).

8. LITERATURA

1. Bagić, K. Puljić, G. Ryznar, A. (2017.) *Jezik in fabula. Pisci o jeziku i stilu*. Zagreb: Stilistika.org Preuzeto 20.4.2023. s <https://stilistika.org/jezik-in-fabula-pisci-o-jeziku-i-stilu/pisci/309-gavran-miro>
2. Crnković, M. Težak, D. (2002.) *Povijest hrvatske dječje književnosti od početka do 1955. godine*. Zagreb: Znanje.
3. Gavran, M. (2008.) *Književnost i kazalište*. Zagreb: Naklada Ljevak.
4. Gavran, M. (2021.) *Svašta u mojoj glavi*. Zagreb: Mozaik knjiga.
5. Gavran, M. (2022.) *Kako je tata osvojio mamu*. Zagreb: Mozaik knjiga.
6. Gavran, M. (2022.) *Sretni dani*. Zagreb: Mozaik knjiga.
7. Gavran, M. (2022.) *Zaljubljen do ušiju + bonus roman Halo, ljubavi*. Zagreb: Mozaik knjiga.
8. Gavran, M. *Biografija*. Pregledano 19.4.2023. <http://www.mirogavran.com/>
9. Hameršak, M. Zima, D. (2015.) *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam international.
10. Hranjec, S. (1996.) *Smijeh na stranicama dječjih knjiga. Umjetnost i dijete, XXXVIII (1/2/3), 23.*
11. Hranjec, S. (1998.) *Hrvatski dječji roman*. Zagreb: Znanje.
12. Hranjec, S. (2006.) *Pregled hrvatske dječje književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
13. Hranjec, S. (2008.) *Suvremeni hod hrvatske dječje književnosti. Kolo. (3)* Pregledano 19.4.2023. [Matica hrvatska - Kolo 3, 2008. - Suvremeni hod dječje hrvatske književnosti](#)
14. Majhut, B. (2015.) *Treba li nam nova povijest hrvatske dječje književnosti? Fluminensia, (1), str. 189-202* Preuzeto 19.4.2023. s <https://hrcak.srce.hr/file/207627>
15. Mijović Kočan, S. (2019.) *Miro Gavran ili Hrvatska u svijetu. Kolo (4)*. Pregledano 23.4.2023. [Matica hrvatska - Kolo 4, 2019. - Miro Gavran ili Hrvatska u svijetu](#)
16. Modni ALMANAH (2017.) *Volite li čitati Miru Gavrana? Evo tri ponovljena izdanja našeg najprevođenijeg autora*. Pregledano: 23.4.2023. <https://www.modnialmanah.com/volite-li-citati-miru-gavrana-evo-tri-ponovljena-izdanja-naseg-najprevođenijeg-autora/>

17. Narančić Kovač, S. (2012.) Slučaj dječje književnosti. *Zbornik radova petoga hrvatskog slavističkog kongresa* (str. 643-651). Filozofski fakultet Rijeka.
Preuzeto 19.4.2023. s https://www.academia.edu/6785383/Slu%C4%8Daj_dje%C4%8Dje_knji%C5%BEevnosti.
18. Težak, D. (1996.) Miro Gavran: Kako je tata osvojio mamu. Ljubavni problemi velikih i malih. *Umjetnost i dijete*, XXXVIII (1/2/3), 96.
19. tportal (2021.) Gavranov roman „Sretni dani“ objavljen u Japanu.
Pregledano:23.4.2023. https://www.tportal.hr/kultura/clanak/gavranov-roman-sretni-dani-objavljen-u-japanu-nadam-se-da-ce-djeca-u-japanu-s-razumijevanjem-prigriliti-moje-junake-20210826?meta_refresh=1
20. Vrcić-Mataija, S. (2011.) Prilog tipologiji hrvatskoga dječjeg romana. *Fluiminensia*, (2), str. 143-145 Preuzeto 19.4.2023. s <https://hrcak.srce.hr/82461>
21. Vrcić-Mataija, S. (2015.) *Obiteljski roman u hrvatskoj dječjoj književnosti devedesetih godina prošlog stoljeća*. (Izvorni znanstveni članak). Sveučilište u Zadru - Odjel za nastavničke studije u Gospiću. Preuzeto 23.4.2023. s <https://hrcak.srce.hr/216843>
22. Zalar, D. (2015.) Što je zanimljivo u knjigama za djecu i mlade Mire Gavrana. *Književnost i dijete*, IV (1), 39.
23. Zima, D. (2011.) *Kraći ljudi: povijest dječjeg lika u hrvatskom dječjem romanu*. Zagreb: Školska knjiga.
24. Živković Zebec, V. (2016.) *Slika obitelji u romanika „mironovskoga“ kruga Ante Gardaša*. (Izvorni znanstveni članak). Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. Preuzeto 23.4.2023. s <https://hrcak.srce.hr/185994>

ŽIVOTOPIS

Rođena sam 28. travnja 1999. godine u Zaboku. Pohađala sam osnovnu školu Antuna Mihanovića u Klanjcu, podružnicu u Lučelnici. Nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolsko obrazovanje nastavila sam u Općoj gimnaziji Oroslavje. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Odsjek u Čakovcu, modul Hrvatski jezik upisujem 2018. godine gdje sam odgovorno obavljala sve studentske obaveze te svaku godinu završila u roku.

IZJAVA O SAMOSTALNOSTI RADA

Ja, Maja Koleš, izjavljujem da sam diplomski rad na temu *Dječji ljubavni romani Mire Gavrana* izradila samostalno, uz potrebne konzultacije, savjete i korištenje navedene literature, te pod vodstvom mentora dr.sc. Stjepana Hranjeca, prof.emer.

Vlastoručnim potpisom potvrđujem izjavu o samostalnoj izradi rada.

Maja Koleš

ZAHVALA

Velika hvala mentoru dr.sc. Stjepanu Hranjecu, prof.emer. što mi je odobrio izradu diplomskog rada pod njegovim mentorstvom. Hvala mu na ukazanom povjerenju i razumijevanju te svim savjetima prilikom izrade ovog diplomskog rada.

Također, zahvaljujem se svojim prijateljima i kolegama koji su uvijek bili uz mene i bez kojih cijeli tijek studiranja ne bi prošao lako, zabavno i u svaku ruku nezaboravno.

Posebnu zahvalnost iskazujem cijeloj svojoj obitelji koja me je uvijek podržavala i upućivala da ispunim svoje dječje snove do kraja.

I na kraju, najveću zaslugu svemu što postizem pripisujem svojim roditeljima koji su uvijek nesebično bili uz mene bez obzira jesam li prolazila teške ili sretne trenutke te bez kojih sve ovo što sam do sada postigla ne bi bilo moguće.

Velika HVALA svima!